

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ**

**ФАКУЛЬТЕТ №2
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правове регулювання екологічної безпеки

Галузь знань 26 Цивільна безпека
Спеціальність 262 Правоохоронна діяльність
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Правоохоронна діяльність»
Шифр за ОПП: ОК 20
Мова навчання: українська

Кривий Ріг - 2024 рік

Розробник:

Мар'ян ЮНАЦЬКИЙ, кандидат економічних наук,
доцент кафедри цивільного та господарського права
факультету №2 КННІ

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри цивільного та господарського права факультету №2 КННІ ДонДУВС
Протокол №1 від 01.08.2024 р.

Завідувач кафедри

Ганна УСТИНОВА-БОЙЧЕНКО

Робочу програму погоджено з керівником робочої групи, гарантом освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність»

Керівник робочої групи,
гарант освітньо-професійної програми
01.08.2024 р.

Тимур ЛОСКУТОВ

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Рік підготовки:	2-й	2-й
Семестр:	4-й	4-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин	4 / 120	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	-	
Лекції:	10 годин	6 годин
Семінарські:	20 годин	6 годин
Практичні:	-	-
Самостійна робота:	90 годин	108 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	залік	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:3/1:9	

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка висококваліфікованих фахівців та фахівчинь у правоохоронній сфері, які здатні ефективно виконувати професійні завдання щодо захисту та охорони державних, суспільних та приватних інтересів, прав та свобод людини, забезпечувати громадський порядок та публічну безпеку, протидіяти адміністративним та кримінальним правопорушенням з урахуванням особливостей промислового регіону. Формування знань у сфері екологічних правовідносин щодо приналежності, використання, відтворення природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища, прав та інтересів відповідних суб'єктів.

Завдання: засвоєння основних принципів дії екологічного законодавства; вивчення суб'єктного та об'єктного складу екологічних правовідносин; закріплення необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних

питань практичної діяльності щодо захисту екологічних прав людини, забезпечення екологічного правопорядку.

1.3. Передумови для вивчення дисципліни: «Теорія держави та права», «Історія держави та права», «Судові та правоохоронні органи України», «Цивільне право та процес» тощо.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання	
	ПРН 10	ПРН 26
Вміти орієнтуватися у системі нормативно-правових актів, що регулюють екологічні правовідносини	+	
Знати особливості використання нормативно-правових актів, що регулюють екологічні правовідносини	+	
Знати на практичному рівні особливості порядку правової охорони та використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки		+
Знати на практичному рівні особливості отримання, припинення, втрати права використання природних ресурсів		
Вміти обґрунтовано застосовувати норми екологічного законодавства що стосуються притягнення винних осіб до юридичної відповідальності		+

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	ср		л	п/с	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Поняття, види, форми забезпечення екологічної безпеки												
Тема 1. Загально-правові засади екологічної безпеки	24	2	4	-	-	18	40	2	2	-	-	36
Тема 2. Організаційно-правові форми забезпечення екологічної безпеки	24	2	4	-	-	18	40	-	-	-	-	36
Тема 3. Правові заходи забезпечення екологічної безпеки	24	2	4	-	-	18	40	2	2	-	-	36
Тема 4. Еколого-правове забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення	24	2	4	-	-	18	40	-	-	-	-	36
Тема 5. Правове регулювання відносин за надзвичайних екологічних ситуацій	24	2	4	-	-	18	40	2	2	-	-	36
Усього годин	120	10	20	-	-	90	120	6	6	-	-	108

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1: Поняття, види, форми забезпечення екологічної безпеки

Тема 1. Загально-правові засади екологічної безпеки

Поняття права екологічної безпеки. Об'єкти та суб'єкти екологічної безпеки. Нормативно-правове закріплення екологічної безпеки. Види екологічної безпеки.

Тема 2. Організаційно-правові форми забезпечення екологічної безпеки

Теоретичні засади структурно-правової організації забезпечення екологічної безпеки. Органи загальної компетенції, їхні спеціалізовані структури та повноваження у сфері забезпечення екологічної безпеки. Органи спеціальної компетенції та їхні повноваження у сфері забезпечення екологічної безпеки. Правова організація єдиної системи запобігання і реагування на надзвичайні екологічні ситуації.

Тема 3. Правові заходи забезпечення екологічної безпеки

Комплекс заходів екологічної безпеки. Правове забезпечення екологічної безпеки при поводженні з небезпечними хімічними речовинами. Правове

забезпечення ядерної та радіаційної (радіоекологічної) безпеки. Правові засади забезпечення біологічної та генетичної безпеки. Правове забезпечення екологічної безпеки в діяльності Збройних Сил України.

Тема 4. Еколого-правове забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення

Поняття санітарно-епідеміологічного благополуччя населення. Права та обов'язки громадян та підприємств, установ і організацій щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя. Державний санітарно-епідеміологічний нагляд. Відповідальність за порушення санітарного законодавства.

Тема 5. Правове регулювання відносин за надзвичайних екологічних ситуацій

Поняття зони надзвичайної екологічної ситуації. Підстави оголошення окремої місцевості зоною надзвичайної екологічної ситуації. Порядок оголошення окремої місцевості зоною надзвичайної екологічної ситуації. Правовий режим зон надзвичайної екологічної ситуації. Правовий режим надзвичайного стану в Україні.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- проблемно-пошукові методи навчання;
- активні методи навчання, у тому числі з використанням квестів.

Засоби оцінювання

Відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки України з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін існують наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

- Заліки/ екзамени;
- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- письмові модульні завдання;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації та виступи на наукових заходах;

- інші види самостійних та групових завдань.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

5.2.1. Поточне оцінювання знань Здобувачів на денній та заочній формах здобуття вищої освіти в Університеті здійснюється за 4-бальною системою, де 5 балів відповідає оцінці «відмінно», 4 бали відповідає оцінці «добре», 3 бали відповідає оцінці «задовільно», 0 балів відповідає оцінці «незадовільно».

5.2.2. Підсумкове/семестрове оцінювання знань Здобувачів за результатами вивчення освітніх компонент на денній та заочній формах здобуття вищої освіти в Університеті здійснюється за 100-бальною уніфікованою системою, яка поширюється на всі навчальні дисципліни незалежно від обсягу та тривалості викладання. Розподіл балів за формами організації освітнього процесу наведений в таблиці (див. Таблицю 1).

Таблиця 1. Розподіл балів за формами організації освітнього процесу.

Денна форма	Заочна форма
Аудиторна робота – 40 балів	Аудиторна робота – 20 балів
Самостійна робота – 20 балів	Самостійна робота – 40 балів
Залік/екзамен – 40 балів	Залік/екзамен – 40 балів
Усього за навчальну дисципліну – 100 балів	Усього за навчальну дисципліну – 100 балів

5.2.3. Для денної форми навчання поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях) визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях), для яких оцінювання результатів навчання здійснюється за контрольними нормативами, визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість нормативів за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

Коефіцієнт максимально можливого балу за аудиторну роботу, який для денної форми навчання складає 8, визначається шляхом ділення максимального

балу за аудиторну роботу на максимально можливу оцінку (40/5=8).

Розподіл 20 балів за самостійну роботу визначається рішенням кафедри з урахуванням змісту запропонованих у методичних рекомендаціях завдань на її виконання.

5.2.4. Для заочної форми навчання поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях) визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях), для яких оцінювання результатів навчання здійснюється за контрольними нормативами, визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість нормативів за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

Коефіцієнт максимально можливого балу за аудиторну роботу, який для заочної форми навчання складає 4, визначається шляхом ділення максимального балу за аудиторну роботу на максимально можливу оцінку (20/5=4).

Розподіл 40 балів за самостійну роботу визначається рішенням кафедри з урахуванням змісту запропонованих у методичних рекомендаціях завдань на її виконання.

5.2.5. Критерії оцінювання усної відповіді студента на семінарському занятті:

5 б. – вичерпна і глибока відповідь на питання семінарського заняття. Здобувач/здобувачка вищої освіти виявляють всебічне, систематичне й глибоке знання матеріалу, глибоко засвоїв основну й додаткову літературу з теми, рекомендовану планом. Доповідає активно й упевнено, не прив'язаний до конспекту. Відповідь вирізняється багатством і точністю використаних термінів. Матеріал викладається послідовно й логічно. У розумінні та викладі навчального матеріалу здобувач/здобувачка вищої освіти виявляє науковий підхід і творчі здібності. Після завершення доповіді відповідає на всі питання викладача та здобувачів/здобувачок вищої освіти навчальної групи (викладач має право поставити до трьох коротких питань за темою заняття загалом).

4 б. – здобувач/здобувачка вищої освіти виявляє достатньо повне знання

матеріалу, не припускається у відповіді суттєвих неточностей, засвоїв основну літературу, рекомендовану викладачем у плані практичного заняття. Дає відповіді на запитання викладача та інших здобувачів/здобувачок вищої освіти. Часто звертається до конспекту.

3 б. – здобувач/здобувачка вищої освіти виявляє знання матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за спеціальністю. Доповідач прикутий до конспекту, без допомоги якого у матеріалом володіє не достатньо, припускається помилок. Матеріал частково розкриває проблему. Відповідає на поставлені запитання з помилками, однак спроможний зі сторонньою допомогою виправити їх.

0 б. – здобувач/здобувачка вищої освіти читає з конспекту. Матеріал розкриває проблему поверхово чи фрагментарно. На запитання викладачів та інших здобувачів/здобувачок вищої освіти відповісти не може. Відповіді немає або вона абсолютно не розкриває сутності питання.

5.2.6. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів/здобувачок вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Самостійна робота здобувачів/здобувачок вищої освіти з навчальної дисципліни «Фінансова безпека суб'єктів господарювання» розглядається як пріоритетна форма засвоєння навчального матеріалу, що сприятиме виробленню необхідних навичок та вмінь. Основне завдання самостійної роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти – сформувати вміння поглиблювати власні знання шляхом особистого пошуку і формування інтересу до творчого підходу при опрацюванні навчального матеріалу з дисципліни, а також вміння користуватися рекомендованою літературою, міжнародно-правовими нормами та угодами, аналізувати прочитане у вигляді тез, конспекту, рефератів.

Зміст самостійної роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти з навчальної дисципліни «Фінансова безпека суб'єктів господарювання» визначається робочою програмою дисципліни, робочим навчальним планом, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача, який здійснює керівництво самостійною роботою.

Обсяг часу, відведений на позааудиторну самостійну роботу фіксується:

у робочому навчальному плані – загалом за теоретичним навчанням, кожним із циклів дисциплін, за кожною дисципліною;

у робочих програмах навчальних дисциплін з орієнтовним розподілом за розділами або темами.

Кількість завдань для позааудиторної самостійної роботи визначається з обсягу годин, які передбачено навчальним планом на самостійну роботу з навчальної дисципліни.

Видами завдань для позааудиторної самостійної роботи здобувачів вищої освіти можуть бути:

для оволодіння знаннями: конспектування тексту; робота зі словниками й довідниками; ознайомлення з нормативними документами; навчально-дослідна

робота; використання аудіо- й відеозаписів, комп'ютерної техніки й Інтернету тощо;

для закріплення й систематизації знань: робота з конспектом лекції (обробка тексту), складання плану й тез відповіді; підготовка повідомлень до виступу на семінарі, конференції; підготовка рефератів, доповідей; складання бібліографії, тематичних кросвордів; тестування; складання таблиць для систематизації навчального матеріалу; вивчення нормативних матеріалів; відповіді на контрольні питання; аналітична обробка тексту (анотування, рецензування тощо);

для формування вмінь: розв'язання завдань і вправ за зразком; розв'язання варіативних завдань і вправ; вирішення ситуаційних професійних завдань; підготовка до ділових ігор; підготовка курсових і дипломних робіт; виконання тестових завдань за окремими темами за допомогою програми МІА:Освіта тощо.

Види завдань для позааудиторної самостійної роботи, їх зміст і характер можуть мати варіативний і диференційований характер, урахувати специфіку спеціальності, досліджуваної дисципліни, індивідуальні особливості здобувача вищої освіти. За рішенням кафедри здобувачам вищої освіти, які брали участь у позанавчальній науково-творчій діяльності (в роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, конкурсах студентських наукових робіт та ін.) і досягли значних результатів, можуть надаватися додаткові бали як результат самостійної роботи з відповідної дисципліни.

Перевірка завдань для позааудиторної самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснюється викладачем під час проведення індивідуальних та групових консультацій з навчальної дисципліни, а також під час поточної заліково-екзаменаційної сесії.

Підсумки за позааудиторну самостійну роботу виставляються окремою графою в журналі обліку роботи академічної групи.

5.2.7. Підсумковий контроль – залік чи екзамен складається Здобувачами в обов'язковому порядку.

– 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

– 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

– 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до

викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

– 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Система оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (зарахування залікових кредитів) є стандартизованою та формалізованою (враховує особливості шкали оцінювання Університету (100-бальна), національної («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F):

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Бали	Оцінка ЄКТС
Відмінно / Зараховано	90-100	A
Добре / Зараховано	82–89	B
	75–81	C
Задовільно / Зараховано	67–74	D
	60–66	E
Незадовільно / Не зараховано	35–59	FX
	1-34	F

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Сарапіна М.В. Забезпечення екологічної безпеки. *Підручник*. Х. НУЦЗУ. 2019. 246 с.

2. Екологічне право України. Загальна частина : підручник / М. В. Краснова, Ю. А. Краснова. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2021. 190 с. URL: http://dglib.nubip.edu.ua/bitstream/123456789/9188/1/Krasnova_Ecologichne%20pravo.pdf

3. Проблеми права екологічної безпеки: навч. посібник. М.В. Краснова, Г.І. Балюк, А.Г. Бобкова: під заг. ред. М.В. Краснової та Р.С. Кіріна; відп. ред. В.І. Андрейцев. Дніпро: НГУ, 2019. 575 с. URL: <http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/149248/CD906.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

4. Екологічне право : навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. та ін.]. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 318 с. URL: https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/5077/1/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%9C%D0%90%D0%9A%D0%95%D0%A2.pdf

Додаткові

4. Хилько М. І. Екологічна безпека України: *Навчальний посібник*. К., 2017. 267 с.

5. Екологічне право у схемах та визначеннях : навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. К. Р. Резворович. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 188 с. URL: https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10687/1/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82_%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%20%D0%B2%20%D1%81%D1%85%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%85.pdf

6. Екологічне право: навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форми навчання / Демчук Т.І., Борденюк О.В., Шелудяков Р.С. Чернівці, 2021. 100 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/15789/%D0%9D%D0%9C%D0%9F_%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Нормативно-правові акти

1. Протокол щодо Стратегічної екологічної оцінки. Офіц. портал Верховної Ради України. URL: http://www.unecse.org/env/eia/sea_protocol_r.html.

2. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 № 2059-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 29. Ст. 315.
3. Про стандартизацію: Закон України від 05 червня 2014 р. № 1315-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 11. Ст. 1058.
4. Про державні цільові програми: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1621-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 25. Ст. 352.
5. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. Ст. 1.
6. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 07 липня 2011 р. № 3613-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 8. Ст. 61.
7. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
8. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 р. за № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.
9. Про екологічний аудит: Закон України від 24 червня 2004 р. № 1862-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 45. Ст. 500.
10. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
12. Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті: Закон України від 1 липня 2015 року № 562-VIII. Офіц. портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/562-19>.
13. Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 р. № 391. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13. С. 91.
14. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті від 25.02.1991 р., ратифікована Законом України від 19.03.1999 р. № 534-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995-272>
15. Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 січня 2015 р. № 32. *Офіційний вісник України*. 2015. № 10. Ст. 266.
16. Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. за № 15. *Офіційний вісник України*. 2015. № 7. Ст. 164.
17. Про затвердження Положення про Державне агентство лісових ресурсів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 8.10.2014 р. № 521. *Офіційний вісник України*. 2014. № 82. Ст. 2333.
18. Про затвердження Положення про Державне агентство водних ресурсів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 393. *Офіційний вісник України*. 2014. № 71. Ст. 1995.
19. Про Державне агентство рибного господарства України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 р. № 895. *Офіційний вісник України*. 2015. № 90. Ст. 3018.

20. Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2017 р. № 275. *Офіційний вісник України*. 2017. № 36. Ст. 1131.

21. Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1174. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 192.

22. Про затвердження Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 27 лютого 2002 р. за № 88. *Офіційний вісник України*. 2002. № 12. Ст. 631.

23. Про забезпечення доступу до публічної інформації: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 11 листопада 2011 р. № 444. *Офіційний вісник України*. 2011. № 95. С. 3475.

24. Про затвердження Положення про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля: Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 18 грудня 2003 р. за № 168. *Офіційний вісник України*. 2004. № 6. Ст. 357.

25. Порядок проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля: Постанова Кабінету Міністрів від 13.12.2017 р. № 989. *Офіційний вісник України*. 2018. № 2. Ст. 54.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <http://portal.rada.gov.ua>
2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Урядовий портал. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control>.
3. Єдиний портал органів системи Міністерства внутрішніх справ України. URL : <http://mvs.gov.ua>.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Офіційний портал Державна податкова служба України. URL: <https://www.tax.gov.ua>.
6. Офіційний веб-сайт Державна аудиторська служба України. URL : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
7. Інформаційно-телекомунікаційна система «МІА:Освіта». URL: <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=1943>